

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

Column Jan van Ginkel

Nostalgie in een levend dorp vol monumenten

Op het gevaar af dat mensen zich aangetast voelen in hun privacy, neem ik deze over nostalgie veelzeggende foto op. Ik neem voor lief dat de redactie mij vanwege klachten eventueel het dringende voorstel doet de foto terug te nemen. Zelf herken ik er niemand op, maar misschien is een lezer eigenaar van de trekker, of wellicht zit hij of zijn vader achter het stuur. Ik ben benieuwd of iemand de bestuurder kent en zou willen dat ik dat dan direct te horen krijg, leuk voor mijn archief.

Wat betreft de kleding van het 'vrömde volk' op de foto, ooit karakteriseerde een dorpsgenoot de toeristen als badgasten, zou de prent op een mooie dag vroeg in het voorjaar genomen kunnen zijn: korte broeken en mouwen, zomerse blouses en jurken. Zou dit het geval zijn geweest in 2020, dan moet het tijdstip van opname voor de coronamaatregelen liggen, dus voor half maart.

Warme zomerse dagen komen in het vroege voorjaar immers steeds vaker voor, wat dat aangaat had het gekund. Maar het betreft toch een foto van hartje zomer. De bomen zitten vol in het blad en een boer rukt zelfs tot op heden niet uit om voor half maart het hooi te gaan keren. Echter, als het met de klimaatsverandering zo doorgaat zal de eerste snee opgejaagd gras steeds vroeger in het seizoen worden geoogst en kan er op den duur het hele jaar door met zekere regelmaat

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

Orveltejournaal

gegierd gaan worden. Dat hoop ik niet mee te maken, want al ben ik een buitenmens, ik geniet van frisse plattelandslucht. Schone lucht is voor mij van levensbelang, te meer omdat ik van jongs af aan astmapatiënt ben.

Ik ben ook een nostalgisch mens. Maar heb ik heimwee naar het midden van de jaren tachtig, naar het moment waarop ik deze foto maakte? Zou ik de man willen zijn die met zijn kinderen aan de hand gaat oversteken nu de weg weer vrij is? Of liever de man daarachter die in zijn zondagse pak, misschien vol heimwee, de trekker met de hooihark na kijkt. Wie weet heeft deze man zelf zijn hooiland nog met zo'n werktuig bewerkt. Zou ik toch het liefst de bij de fiets op de voorgrond horen? De blauwe fietstassen zijn goed gevuld en staat samen met nog twee zwaarbepakte rijwielen tegen het witte hek geleund. Ik vermoed dat de eigenaars op fietsvakantie zijn en zich nu op het terras vermaken met de drukte in het rustieke Orvelte.

Mijn eerste kennismaking met Orvelte vond plaats tijdens een fietstocht van Soerendonk naar Terschelling, in het eerste jaar van mijn verkering met Mieke (1977). Wij wisten bij het binnengaan van het dorp niet of we entreegeld moesten betalen. De sfeer en inrichting leidden de bezoekers langs de toenmalige kiosken en wekten de indruk dat het kopen van een tolkaart vanzelfsprekend was. We gingen echter niet op deze opgedrongen betaling in omdat we op doorreis waren en de attracties niet zouden bezoeken. Wel twijfelden wij eraan of we door het dorp mochten fietsen. Enfin, we gingen, zij het wat schichtig, onze gang en streken neer op het terras. De consumpties en de kosten daarvan herinner ik mij niet meer, wel het fraaie lijnenspel van de rieten daken. En ik weet dat we het dorp hobbelen over de Schapendrift verlieten. Toen vonden wij de drift het mooiste wegje van de hele fietstocht. Aan die tocht denken wij nostalgisch terug.

Nostalgie is heimwee-in-de-tijd, het verlangen naar een weliswaar geïdealiseerd vroeger. In het woord heimwee zit heim (huis) de plaats waar je je thuis voelt. Ik ken mensen die op vakantie letterlijk ziek worden van heimwee.

Orvelte, levend dorp vol monumenten genoemd, heeft lange tijd de nostalgie bij de bezoekers gevoed. Daar zat een educatief tintje aan, zowel aan het ex- en interieur van de panden als aan de functie ervan. Door de speciale invulling van een deel van de boerderijen, de huisweiden en de omringende landerijen maakten de bezoekers kennis met het leven in en de werking van een negentiende-eeuws esdorp. In deze tijd van neoliberal marktdenken, met de gering gebleken aandacht voor kunst en cultuur (zie het belachelijk lage bedrag dat de regering uittrekt voor deze sector in de covidtijd), lijkt dit doel geen optie meer te zijn. In dit verband is enige nostalgie naar de tijd van toen best op zijn plaats.